

SPOLEČNÉ STANOVISKO

Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva životního prostředí

k problematice azbestu ve vztahu k údržbě dokončené stavby

Údržbou dokončené stavby se v zákoně č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“), rozumí udržovací práce, jimiž se zabezpečuje dobrý stavebně technický stav stavby tak, aby se co nejvíce snížilo nebezpečí výskytu závady nebo havárie stavby a nedocházelo ke znehodnocení stavby.

Podle § 247 odst. 1 stavebního zákona je možné stavbu, která podléhá povolení nebo obsahuje azbest, odstranit pouze na základě povolení odstranění stavby.

Udržovací práce, které nejsou záměrem EIA a jejichž provedení nemůže negativně ovlivnit zdraví osob, požární bezpečnost, stabilitu, vzhled stavby, životní prostředí nebo bezpečnost při užívání a nejde-li o udržovací práce na stavbě, která je kulturní památkou, jsou z pohledu stavebního zákona zařazeny mezi drobné stavby dle odst. 1 písm. d) přílohy č. 1 stavebního zákona, které v souladu s § 171 stavebního zákona nevyžadují povolení záměru.

Pojem „provedení“ se v případě znění odst. 1 písm. d) přílohy č. 1 stavebního zákona vztahuje k výsledku provedené údržby nikoli k vlastnímu průběhu provádění údržby a z tohoto pohledu by pak i údržba měla být hodnocena.

Pod pojmem údržby lze vnímat například nahrazování stavebního výrobku obsahujícího azbest (příkladem může být azbestová střešní krytina) za obdobný výrobek bez azbestu. Pokud při pouhé výměně v rámci udržovacích prací, které svým charakterem naplní znění odst. 1 písm. d) přílohy č. 1 stavebního zákona nedochází k odstraňování stavby, pak není vyžadováno ani povolení odstranění stavby dle § 247 odst. 1 stavebního zákona.

Stavby, zařízení a terénní úpravy musí být dle § 159 odst. 1 stavebního zákona prováděny a odstraňovány stavebním podnikatelem, který zabezpečí odborné vedení provádění nebo odstraňování stavby stavbyvedoucím, pokud není v § 159 odst. 2 a 3 stanoveno jinak.

Údržba stavby však není podle § 5 stavebního zákona považována za stavbu, zařízení ani terénní úpravu a povinnosti § 159 stavebního zákona se na ni tedy nevztahují. Z uvedeného

vyplývá, že údržba stavby může být prováděna svépomocí, bez zajištění stavbyvedoucího nebo stavebního dozoru. Přestože je možné údržbu stavby provádět svépomocí, nezabývá to stavebníka, resp. zhotovitele, povinnosti dodržovat jiné právní předpisy.¹

V případě, že se nejedná o práci s ojedinělou krátkodobou expozicí azbestu podle vyhlášky č. 394/2006 Sb., přičemž při demontáži střešní krytiny, kdy dochází k narušení celistvosti materiálu, se nejedná o krátkodobou expozici, musí od 1. 1. 2026 fyzické nebo právnické osoby, které jsou zadavateli stavby nebo jejím zhotovitelem, popřípadě se na zhotovení podílejí (podle § 12 písm. d) zákona č. 309/2006 Sb.), ohlásit příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví, že hodlají vykonávat práci s azbestem, a to nejméně 3 dny před jejím zahájením, a to v souladu s § 41 odst. 7 zákona č. 258/2000 Sb. Osoba samostatně výdělečně činná, zaměstnavatel, který je fyzickou osobou a sám též pracuje, spolupracující manžel nebo dítě osoby (jedná-li se o předchozí dvě osoby), další členové rodiny, kteří jsou zúčastněni na provozu rodinného závodu (podle § 12 písm. a) až c) a e) zákona č. 309/2006 Sb.) musí od 1. 1. 2026 dle § 41 zákona 258/2000 Sb. získat od orgánu ochrany veřejného zdraví povolení pro práci s azbestem, a to na základě hlášení prací s azbestem, které musí učinit nejméně 30 dnů před zahájením práce. Stejně povinnosti platí i pro zaměstnavatele.

Okamžikem vyjmutí ze stavby se stávají stavební výrobky obsahující azbest odpadem a nakládání s nimi musí být v souladu se zákonem č. 541/2020 Sb., o odpadech a jeho prováděcími předpisy. Za splnění povinnosti odpovídá původce odpadu, kterým je podle § 5 odst. 2 zákona č. 541/2020 Sb. ten, kdo fyzicky provádí odstranění střešní krytiny s obsahem azbestu, pokud z písemné smlouvy uzavřené mezi vlastníkem stavby a osobou provádějící stavbu nevyplývá, že je původcem odpadů vlastníkem stavby. Původce odpadu s výjimkou nepodnikající fyzické osoby má podle § 15 odst. 2 písm. a) zákona č. 541/2020 Sb. povinnost zařadit odpad podle druhu a kategorie. V případě převzetí odpadu od nepodnikající fyzické osoby zařazuje odpad podle druhu a kategorie provozovatel zařízení. Odpad s obsahem azbestu je vždy odpad kategorie nebezpečný, jelikož azbest je karcinogen 1. třídy.

Původce odpadu včetně nepodnikající fyzické osoby musí mít v souladu s § 15 odst. 2 písm. c) zákona č. 541/2020 Sb. zajištěno předání těchto odpadů do zařízení určeného pro nakládání s tímto odpadem. Podle § 85 zákona č. 541/2020 Sb. musí každý zajistit, aby při nakládání s odpadem obsahujícím azbest nebyla z odpadu do ovzduší uvolňována azbestová vlákna nebo

¹ Např. zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 258/2000 Sb.“), nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů

azbestový prach, a aby nedošlo k rozlití kapalin obsahujících azbestová vlákna. Na tuto povinnost pak navazuje § 42 odst. 3 vyhlášky č. 273/2021 Sb., podle kterého musí být vybourané stavební a demoliční odpady obsahující azbest neprodleně po vzniku zabaleny do neprodyšných obalů nebo uloženy do utěsněných nádob či kontejnerů a označeny a předány do zařízení pro nakládání s odpady, které je určeno k jejich sběru nebo odstranění.

Odpady s obsahem azbestu může přebírat a dále s nimi nakládat pouze provozovatel zařízení určeného pro nakládání s tímto odpadem povoleného podle § 21 odst. 2 zákona č. 541/2020 Sb.

Kontrolu dodržování právních předpisů v oblasti nakládání s odpady obsahujícími azbest zajišťuje Česká inspekce životního prostředí, která by v dané lokalitě provedla příslušnou kontrolu, pokud by např. během odstraňování stavby, která obsahuje azbest, vzniklo podezření na nezákonné nakládání se vzniklými odpady. Rovněž má pak pravomoc ukládat pokuty a nápravná opatření.

V případě nepodnikajících fyzických osob (např. předání odpadů z odstranění azbestové střechy svépomocí) kontrolu dodržování předpisů v oblasti nakládání s odpady obsahujícími azbest vykonává obecní úřad obce s rozšířenou působností.

Ing. Žanet Hadžić, CSc.

ředitelka odboru stavebního řádu
Ministerstvo pro místní rozvoj

Mgr. Matyáš Fošum

ředitel odboru ochrany veřejného zdraví
a zástupce hlavního hygienika ČR

Ing. Bc. Jan Maršák, Ph.D.

ředitel odboru cirkulární ekonomiky a odpadů
Ministerstvo životního prostředí